

**ENVIRONMENTÁLNÍ MANAGEMENT - PŘÍPADOVÁ STUDIE JIHOČESKÝCH ŘEK
STROPNICE, LUŽNICE A BLANICE**
**ENVIRONMENTAL MANAGEMENT - CASE STUDY FROM SOUTH BOHEMIAN RIVERS
STROPNICE, LUŽNICE AND BLANICE**

E. Cudlínová, Z. Dvořáková Líšková, M. Hrabánková, M. Lapka

Abstract

The management of water eco-systems on a general level is a part of a larger issue of the environmental management in a particular region. In the case of river wetlands, it is especially about the connection of the economic management of the area with the environmental management whose objective is to achieve economically sustainable use of the stream and river wetlands. To fulfill this requirement, it is necessary to find a certain ratio between the “top-down” and “bottom-up” management. The objective of the presented sociological survey was to acquire an idea of how the existence of the wetland and its ecological functions is perceived by the local population. In other words, it means they are social, cognitive and value orientation of the local population as assumptions of the “bottom-up” management. This survey was performed in three river wetlands in South Bohemia – wetlands of the rivers Blanice, Stropnice and Lužnice which were selected according to the degree of anthropogenic changes in the wetland from a relatively natural wetland to a regulated one. This survey was performed in two phases by using standardized dialogues with the total number of 300 respondents – meaning 100 respondents in each wetland. The results show that according to the opinions of the local population, it is necessary to increase retention of water in the landscape in a natural way, if possible. The technical solution, which uses reservoirs and which is the most often shown as reduction of the flood risk for the local population, is shown by the respondents on the last place. Acquired results show that the “bottom-up” management which takes into consideration opinions and experience of the population living in the region, can be more efficient and safer to the landscape than commonly applied “top-down” management. Therefore, it is necessary to provide space also for this management type in decision-making process about the type of the management of water eco-systems.

Key words: Environmental Management, Management „Bottom Up“, Local Population, Wetlands

Abstrakt

Management vodních ekosystémů je na obecné úrovni součástí širší problematiky environmentálního managementu v daném regionu. V případě říčních niv jde především o propojení ekonomického managementu území s managementem environmentálním tak, aby bylo dosaženo ekologicky i ekonomicky trvale udržitelné využití potočních a říčních niv. Pro splnění tohoto požadavku je třeba nalézt určitý poměr mezi managementem „top down“ a „bottom up.“ Cílem prezentovaného sociologického šetření bylo získat představu o tom, jak je existence mokřadu a jeho ekologických funkcí vnímána místní populací. Jinými slovy, jaké jsou sociální znalostní a hodnotová orientace místní populace jako předpoklady managementu „bottom up“. Šetření probíhalo ve třech říčních nivách na jihu Čech – niva řeky Blanice, Stropnice a Lužnice, vybrané podle stupně antropogenní změny v nivě od relativně přírodní po regulovanou. Dvoukolově proběhlo šetření pomocí standardizovaných rozhovorů v celkovém počtu 300 respondentů, 100 v každé nivě. Výsledky ukazují, že podle názorů místní populace je třeba zvyšovat retenci vody v krajině pokud možno přirozenou cestou. Technické řešení pomocí přehrad, které je nejčastěji uváděno jako snížení povodňového rizika pro místní populaci, udávají respondenti až na posledním místě. Získané výsledky vypovídají o tom, že management „bottom up, který bere v úvahu názory a zkušenosti populace, která v daném regionu žije, může být efektivnější i šetrnější ke krajině než běžně aplikovaná forma managementu „top down.“ V rozhodování o typu managementu vodních ekosystémů v území je proto nutné dát prostor i tomuto typu managementu.

Klíčová slova: environmentální management, management „bottom up“, místní populace, mokřady

Poděkování

Tento článek vznikl za podpory výzkumného záměru MSM 6007665806 „Trvale udržitelné způsoby zemědělského hospodaření v podhorských a horských oblastech zaměřené na vytváření souladu mezi jejich produkčním a mimoprodukčním uplatněním“ a projektu QH82078 (NAZV) „Retence vody v nivách a možnosti jejího zvýšení“

Literatura

- [1] BARBIER, E. B., ACREMAN, M., KNOWLER, D. *Economic Valuation of Wetlands: A Guide for Policy Makers and Planners*. Gland, Switzerland.: Ramsar Convention Bureau., 1997. ISBN 978-2940073214
- [2] BRANDER, L., RAYMOND, J. G. M., VERMAAT, J. E. The Empirics of Wetland Valuation: A Comprehensive Summary and a Meta – Analysis of the Literature, *Environmental and Resource Economics* 33, 223 – 250, 2006.
- [3] BRIERLEY, G.J. AND FRYIRS, K.A. *River Futures: An Integrative Scientific Approach to River Repair*. Island Press, Washington DC 2008. ISBN 9781597261128
- [4] CÍLEK, V. Geomorfologické změny v říčních nivách po srpnové povodni 2002. *Ochrana přírody*, 2003, roč. 58, č. 4, s. 110-114.
- [5] CONVENTION ON WETLANDS, 1971 dostupne na: [http://ecosystem-preservation.suite101.com/article.cfm/ramsar_wetlands_and_wildlife]
- [6] DOSS, C. R., TAFF, S. J. The Influence of Wetland Type and Wetland Proximity on Property Values, *Journal of Agricultural and Resource Economics* 21, 120–129, 1996.
- [7] HOLLAND, M. M., BISSER, P. G., NAIMAN, R. J. *Ecotones – the role of landscape boundaries in the management and restoration of changing environments*, Chapman and Hall, New York, 1991. ISBN 0412030918
- [8] HOLUB, M. *Dynamika ichtyofauny v hydrosystémech aluvia Horní Lužnice*, ZF JU, České Budějovice, 2006
- [9] LIPSKÝ, Z. *Sledování změn v kulturní krajině*. Praha: Vyd. ČZU Praha v nakladatelství Lesnická práce, s.r.o., 2000. 71 s. ISBN 80-213-0643-2
- [10] PRACH, K. Udolní niva v kulturní krajině, In: Prac, K., Pithart, D., Francírková, T.: *Ekologické funkce a hospodaření v říčních nivách*, Botanický ústav AV ČR, Třeboň, 2003. ISBN 80-86188-14-0
- [11] SEJÁK J., POKORNÝ J. Oceňování ekosystémových služeb na příkladu říční nivy (Valuing the ecosystem services on example of river floodplain). Příspěvek ve sborníku z konference *Ekosystémové služby říční nivy*, Ústav systémové biologie a ekologie AVČR, Třeboň 28.-30.4.2008, , s. 183-189, ISBN 978-80-254-1834-5.
- [12] SKLENIČKA, P. *Základy krajinného plánování*. Praha: Naděžda Skleničková, 2003. 321 s. ISBN 80-903206-1-9
- [13] ŠTĚRBA, O. et al. *Říční krajina a její ekosystémy*, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 2008. ISBN 978-80-244-2203-9
- [14] WOODWARD, R. T., WUI, Y. S. The Economic Value of Wetland Services: A Meta –Analysis, *Ecological Economics* 37, 257-270, 2001

Kontaktní adresa – Contact address

Doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova
Studentská 13
370 05 České Budějovice
E-mail: evacu@centrum.cz